

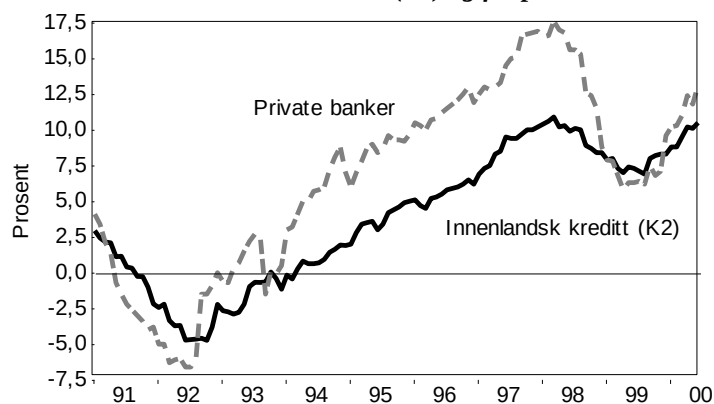
RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

1. halvår 2000

Foreløpige tall

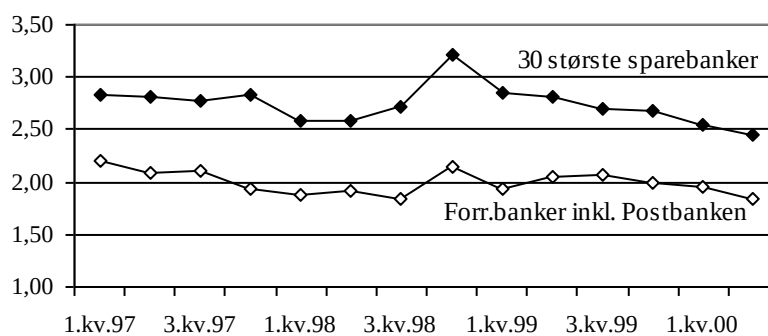
Hovedinntrykk	2
Makroøkonomisk bakgrunn	5
Forretningsbanker	7
Sparebanker	10
Kredittforetak	13
Finansieringsselskaper	15
Livsforsikringsselskaper	17
Skadeforsikringsselskaper	26

Vekst i innenlandsk kreditt i alt (K2) og fra private banker

Kilde: Norges Bank

Kvartalsvis utvikling i bankenes nettorente i prosent av GFK*

* annualiserte prosenter

Kilde: Innsendte nøkkeltall

1. HOVEDINNTRYKK

Etter seks år med høykonjunktur tok norsk økonomi et "hvileskjær" i 1999. Særlig var første halvår 1999 svakt, mens veksttakten tok seg gradvis opp mot slutten av året, en oppgang som har holdt seg hittil i 2000. Arbeidsmarkedet er fortsatt svært stramt i de aller fleste næringene som følge av at vekstpausen ble kortvarig. Den gunstige utviklingen i arbeidsmarkedet har ført til at boligprisene har steget betydelig gjennom flere år. Ved utgangen av 2. kvartal 2000 lå boligprisene 18 prosent høyere enn for ett år tilbake.

Kredittveksten avtok gjennom 1998 og inn i 1999. Etter at 12-månedersveksten i innenlandsk kreditt (K2) var nede i 6,8 prosent i august 1999, har imidlertid veksten vært tiltakende, og ved utgangen av juni var årsveksten oppe i 10,5 prosent. Veksten ligger derved klart over økningen i nominelt BNP. Husholdningene har hatt den sterkeste kredittveksten de siste månedene, noe som blant annet må ses i lys av utviklingen i boligmarkedet. Men også for ikke-finansielle foretak har den innenlandske kredittveksten økt vesentlig siden utgangen av fjoråret. Årsveksten i samlet kreditt (K3), inkludert kreditt fra utlandet, har imidlertid vist en fallende trend i 1999 og inn i inneværende år. Ved utgangen av mars var 12-månedersveksten nede i 6,3 prosent. Bankenes utlånsvekst viser klar økning, og årsveksten var i juni 13 prosent.

Etter at den samlede verdien av aksjene på Oslo Børs økte med 45 prosent i 1999, var kursutviklingen ujevn gjennom første halvår i år. Oppgang ble raskt fulgt av nedgang, og ved utgangen av juni hadde derfor ikke totalindeksen endret seg vesentlig. Det samme mønsteret finner en igjen på alle de store internasjonale børsene, som hittil i år også har vært karakterisert ved at de ulike delindeksene ved flere anledninger har beveget seg i motsatt retning. Til tross for gjentatte renteøkninger fra sentralbankene i USA og EU har aksjekursene vist en stigende tendens gjennom sommeren. Heller ikke renteøkningene fra Norges Bank har dempet kursutviklingen, og totalindeksen ved Oslo børs økte med 9,7 prosent fra utgangen av juni til og med 15. august. Usikkerheten rundt den videre kursutviklingen er imidlertid stor.

Forretningsbankenes resultat før skatt var i første halvår meget godt, og noe høyere enn i samme periode i 1999. På grunn av en sterk vekst i forvaltet kapital er resultat i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) noe svekket sammenlignet med de meget gode resultater i fjor.

Netto renteinntekter ble redusert i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital. Sterk konkurranse i utlånsmarkedet bidro til press på rentemarginene slik at økningen i pengemarkedsrenten utover vårparten ikke ble gjenspeilet i utlånsrenten fra bankene.

Andre inntekter (ekskl. kursgevinster) viser en forbedring i forhold til i fjor, mens kursgevinstene på verdipapirer er redusert. For kursgevinster har svekkelsen kommet innenfor rente- og egenkapitalinstrumenter, mens gevinster fra valuta og finansielle derivater har økt. Driftskostnadene er nær uendret i kroner, men viser en nedgang i forhold til GFK.

Fortsatte tilbakeføringer av tidligere tapsavsetninger gjør at utlånstapene fremdeles er svært lave for forretningsbankene samlet, men enkelte banker har relativt høye tap.

Forretningsbankene samlet har en høy utlånsvekst, og denne har økt de siste kvartalene. Kjernekapitaldekningen er redusert sammenlignet med etter første halvår i fjor. Det samme gjelder tapsavsetningene, spesielt i forhold til utlån.

De tretti største **sparebankene** har et resultat *før gevinst på salg av anleggsaksjer* som er nær uendret fra fjorårets gode resultat. På grunn av sterk vekst i forvaltningskapital viser resultat i forhold til GFK en klar reduksjon fra i fjor.

Sparebankene har en sterk nedgang i netto renteinntekter (i forhold til GFK). Andre inntekter viser en svak utvikling, spesielt gjelder dette kursgevinster.

Utlånstapene har økt svakt nominelt, men er noe lavere enn ved tilsvarende tidspunkt i fjor sett i forhold til GFK. Flere sparebanker har til dels svært høye tap på utlån. Sparebankenes driftskostnader økte noe regnet i løpende kroner, men i forhold til GFK var det en klar reduksjon.

Sparebankene kunne i andre kvartal inntektsføre nær to milliarder i gevinst på salg av aksjer i Fellesdata til EDB Business Partner, noe som gjorde at resultat av ordinær drift, på tross av svekkelse i flere inntektsposter, ble klart bedret i forhold til samme periode i fjor, og høyere enn noen gang tidligere.

Sparebankene samlet har høy vekst i utlån, og enkeltbanker har nå hatt svært høy vekst i en lengre periode. Kjernekapitaldekningen er noe redusert i forhold til for ett år tilbake. Siden årsskiftet er reduksjonen markant. Tapsavsetningene er nær uendret i forhold til utlån.

Kredittforetakene har et svakere resultat enn i 1. halvår i fjor. Dette skyldes nedgang i nettorenten og reduserte kursgevinster på verdipapirer.

Resultat av ordinær drift før skatt ble på 531 mill. kroner som svarer til 0,65 prosent av GFK. Dette er en reduksjon på 0,13 prosentpoeng sammenlignet med samme periode i fjor.

Utlån til kunder har økt med 3,2 prosent (ca. 3,6 mrd. kroner) de siste 12 månedene. Utlånstallene er påvirket av at Norgeskreditt overførte sine boliglån (5,2 mrd. kr) til Kreditkassen i september 1999. Korrigert for denne overføringen er årsveksten 8,3 prosent.

Kjernekapitaldekningen for kredittforetakene samlet er på 12,6 prosent, en reduksjon 0,5 prosentpoeng det siste året. Hvis de nye kredittforetakene Kommunalbanken og Fokus Kreditt holdes utenfor, er kjernekapitaldekningen på omtrent samme nivå som for ett år siden.

Finansieringsselskapene har en økning i resultat av ordinær drift på 80 mill. kroner (17 prosent), men et svakere resultat i prosent av GFK sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. Det er en markert nedgang i nettorenten sett i forhold til GFK.

Resultat av ordinær drift før skatt er på 553 mill. kroner, som utgjør 2,27 prosent av GFK. Dette er en 0,28 prosentpoeng svakere enn i 1. halvår 1999.

Brutto utlån til kunder har økt med 30 prosent (11,3 mrd. kr) det siste året. Hvis det korrigeres for overføringer av utlån fra Gjensidige Bank til Elcon Finans, er årsveksten 11,7 prosent.

Finansieringsselskapene totalt har en kjernekapitaldekning på 9,7 prosent, en reduksjon på 2,2 prosent det siste året. Nedgangen har sin årsak i økt beregningsgrunnlag som følge av porteføljeoverføring til Elcon Finans.

Livselskapene har rapportert et resultat før tildeling til kunder og skatt på 9,8 mrd. kroner for 1. halvår 2000. Resultatet bærer preg av en vesentlig svakere utvikling i aksjemarkedene sammenlignet med 1. halvår 1999. Utviklingen har ført til en sterk reduksjon i selskapenes verdijusterte kapitalavkastning, og innrapporterte data viser at den gjennomsnittlige verdijusterte kapitalavkastning i denne perioden var 6,38 prosent (annualisert), mot 13,36 prosent (annualisert) i samme periode i fjor. Selskapene har imidlertid realisert en høyere andel av verdipapirporteføljen, slik at den bokførte kapitalavkastningen i gjennomsnitt er noe styrket sett i forhold til 1. halvår 1999. Verdijustert resultat kan øke i tredje kvartal om nåværende aksjekurser opprettholdes i resten av kvartalet.

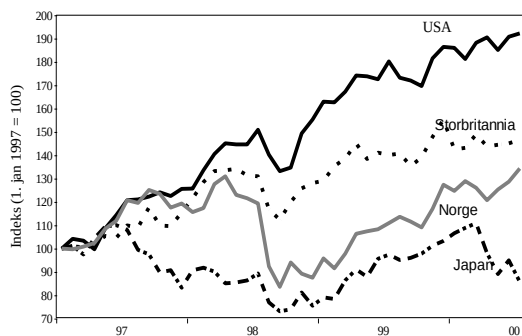
Samtlige livselskap oppfyller kapitaldekningskravet på 8 prosent. Selskapenes samlede bufferkapital er imidlertid noe redusert, og var ved utgangen av 2. kvartal 2000 på 38 mrd. kroner eller 12 prosent av forsikringsmessige avsetninger. Til sammenligning var bufferkapitalen på 45,6 mrd. kroner eller 14,7 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2000. Fallet skyldes i første rekke at kursreguleringsfondet er redusert som følge av økt realisasjon av aksjer.

Skadeforsikringsselskapene i utvalget (47 selskaper) hadde et resultat av ordinær virksomhet på 816 mill. kroner i 1. halvår 2000, mot 1 638 mill. kroner i tilsvarende periode i 1999. Årsaken til den betydelige resultatnedgangen ligger i lavere finansinntekter som følge av den svake utviklingen i verdipapirmarkedene. Sammenlignet med 1. halvår 1999 har premieinntekter for egen regning økt med 2,9 prosent, mens den tilsvarende erstatningsveksten var 4,9 prosent. Combined ratio steg fra 114,6 til 115,2.

De tre dominerende skadeforsikringskonsernene oppnådde et resultat av ordinær virksomhet på 133 mill. kroner i 1. halvår, mot 928 mill. kroner i 1. halvår 1999. Skadeprocenten økte i samme periode fra 87,9 til 88,4, mens kostnadsprocenten falt fra 27,8 til 27,4. Combined ratio var dermed tilnærmet uendret med en oppgang på 0,1 prosentpoeng til 115,8. Resultat av teknisk regnskap viste et underskudd på 204 mill. kroner, mot et underskudd på 531 mill. kroner i 1. halvår 1999. Reduksjonen i resultat av ordinær virksomhet kan dermed tilskrives netto finansinntekter, som falt med 46,2 prosent i forhold til 1. halvår 1999. Resultatene for 2. kvartal isolert kan tyde på at den negative utviklingen i de tekniske resultatene er i ferd med å snu. Skadeprocenten var 81,4 i 2. kvartal, mens den var hele 94,9 i 1. kvartal. Denne nedgangen i skadeprocent i 2. kvartal er betydelig større enn hva normale sesongvariasjoner skulle tilsi. Fortsatt er det imidlertid langt frem før en har tilfredsstillende resultater i skadeselskapene.

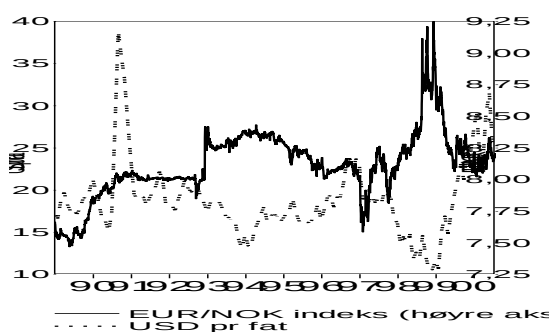
Samlet forvaltningskapital for de tre skadeforsikringskonsernene var 38,2 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2000. Dette er en økning på 5,0 prosent i løpet av det siste året. Ansvarlig kapital har i samme periode økt med 18,8 prosent til 8,9 mrd. kroner.

Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

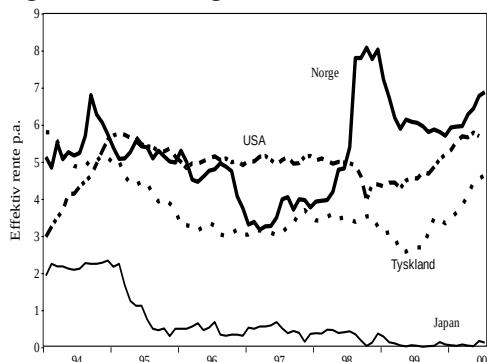
Kilde: Eco Win

Figur 2.2: Oljepris og Euro-indeksen

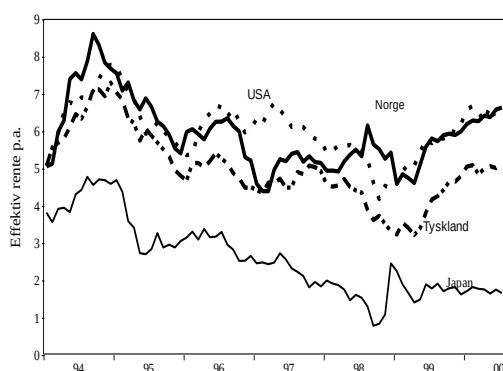
Kilde: Eco Win

Figur 2.3: Kortsiktig rentenivå

Kilde: Eco Win

Figur 2.4: Langsiktig rentenivå

Kilde: Eco Win

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

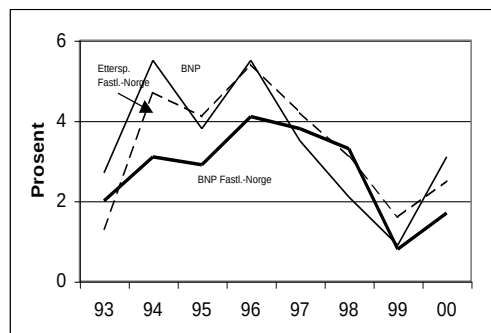
Veksten i verdensøkonomien har tatt seg opp i inneværende år. Flere av de asiatiske landene har hatt kraftig økonomisk vekst, men utviklingen i Japan er fortsatt svak. I EU har veksten tatt seg ytterligere opp og det ser ut til at vekstratene i medlemslandene blir jevnere enn i fjor. Svekket euro og internasjonal konjunkturoppgang har stimulert eksporten, mens økt sysselsetting har bidratt positivt til innenlandsk etterspørsel. Den økonomiske veksten er imidlertid fortsatt sterkest i USA, hvor ytterligere oppgang i innenlandsk etterspørsel bidro til en årsvekst i 2. kvartal på over 5 prosent. Renteøkningene det siste året har ennå ikke dempet veksten i USA.

Etter flere år med kraftig stigning i det amerikanske aksjemarkedet har utviklingen vært mer moderat gjennom første halvår i år. Etter et par markerte fall, spesielt i teknologiaksjer, tok kursene seg opp igjen og var ved utgangen av juni tilbake på nivået ved årsskiftet. Utover sommeren har kursene steget ytterligere. Det norske markedet har også hatt en moderat utvikling, og ved utgangen av første halvår var totalindeksen på Oslo Børs uendret fra årsskiftet. Frem til midten av august har imidlertid samlet verdi av aksjene steget med 9,7 prosent.

Inflasjonen i USA og Europa er fortsatt moderat, men sterk økonomisk vekst og et svært stramt arbeidsmarked i USA fører til inflasjonsfrykt. Den markerte bedringen i europeisk økonomi bidrar også til et visst press oppover på prisene og svekket euro vil kunne forsterke prispresset. Tiltagende innenlandsk kostnadsvekst kombinert med det siste årets kraftige oppgang i råvarepriser antas å ville føre til noe høyere inflasjon hos handelspartnerne fremover.

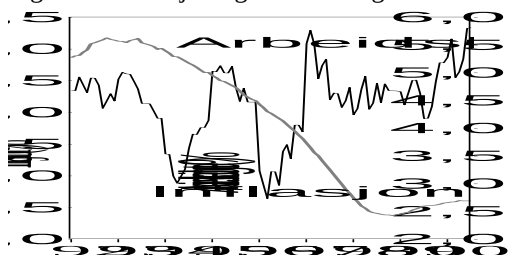
De internasjonale korte rentene har økt klart det siste året og det forventes ytterligere økning. Sentralbanken i USA har hevet styringsrenten med $\frac{3}{4}$ prosentpoeng i 1999 og med ett prosentpoeng hittil i år, til 6,5 prosent. ECB hevet renten med $\frac{1}{2}$ prosentpoeng på slutten av fjoråret og i år har det vært fire økninger med til sammen $1\frac{1}{4}$ prosentpoeng, til 4,25 prosent. I løpet av 1999 senket Norges Bank sine signalrenter overfor bankene fem ganger, med i alt 2,5 prosentpoeng. Hittil i år har Norges Bank økt folio-renten tre ganger med til sammen 1,25 prosentpoeng, til 6,75 prosent. Markedsaktørene venter ytterligere oppgang i renten i løpet av det nærmeste året.

Figur 2.5: Vekst i BNP, BNP Fastlands-Norge, og etterspørsel fra Fastlands-Norge. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

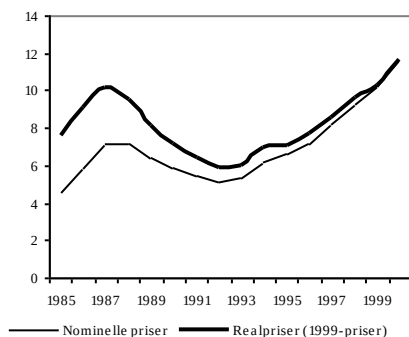
Kilde: SSB

Figur 2.6: Inflasjon og arbeidsledighet

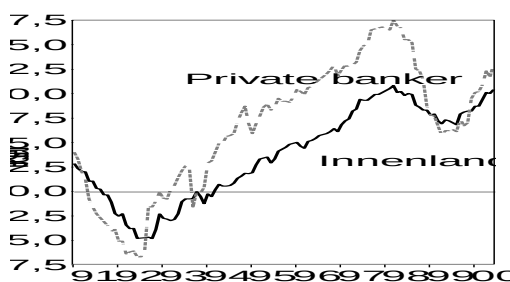
Kilde: Eco Win

Figur 2.7: Pris pr. kvm. for ulike boligtyper. Nominelle og real-priser (1999-priser, i tusen) Årsdata, tall for 2000 er pr. 1.halvår

Kilde: NEF/ECON

Figur 2.8: Vekst i innenlandsk kreditt i alt (K2) og fra private banker

Kilde: Norges Bank

Amerikanske, og i noen grad også tyske, lange renter har vist en svakt fallende tendens gjennom det siste halve året. Norske langsiktige obligasjonsrenter har imidlertid økt noe gjennom første halvår.

Den økonomiske veksten i Norge opprettholdes fortsatt. En kraftig nedgang i oljeinvesteringer og lavere produksjon i industrien motvirkes av økt offentlig og privat forbruk. Lav ledighet, høye boligpriser og god inntektsutvikling for husholdningene ligger bak konsumutviklingen. Oppgangen i verdensøkonomien bidrar dessuten til høyere eksport. Vekstratene for inneværende år er blitt noe oppjustert og SSB og Norges Bank venter en vekst i Fastlands-Norge på henholdsvis 1,7 og 1 ¾ prosent.

Sesongjusterte tall fra SSBs arbeidskraftundersøkelse viser at arbeidsledigheten økte svakt fra 4. kvartal 1999 til 1. kvartal 2000 etter noe økning også de to foregående kvartalene. Arbeidsdirektoratets ledighetstall viser en relativt stabil arbeidsledighet det siste halve året. Den svake utviklingen innenfor oljerelatert virksomhet har ført til sterk økning i ledigheten i Rogaland gjennom første halvår i år, men i økonomien for øvrig er det imidlertid et sterkt og vedvarende press i arbeidsmarkedet. Innføring av en femte ferieuke vil bidra til økte lønnskostnader og et strammere arbeidsmarked.

Veksten i konsumprisene har tatt seg opp, og spesielt høye bensinpriser og andre transportkostnader bidro til en årsvekst på 3,3 prosent i juli. Norges Bank har oppjustert anslaget for veksten i konsumprisene til 3 prosent i år og den underliggende inflasjonen, korrigert for avgifter, strømpriser og tekniske forhold, er anslått til 2 ¾ prosent.

Boligprisene har fortsatt å stige gjennom inneværende år. Korrigert for vanlige sesongvariasjoner økte prisene med 6 prosent fra 1. til 2. kvartal 2000. Sammenlignet med 2. kvartal 1999 har prisene i gjennomsnitt steget med 18 prosent. Korrigert for inflasjon er boligprisene i 2. kvartal 24 prosent høyere enn i toppåret 1987.

Etter at 12-månedersveksten i innenlandsk kreditt (K2) var nede i 6,8 prosent ved utgangen av august 1999, har veksten vært tiltakende. Ved utgangen av juni var årsveksten oppe i 10,5 prosent. Det er i hovedsak husholdningene som har økt sin kredittvekst de siste månedene. Bankenes 12-måneders utlånsvekst viser også en klar økning og var i juni på 13,0 prosent. Årsveksten i samlet kreditt (K3), inkludert kreditt fra utlandet, har imidlertid vist en fallende trend i 1999 og inn i inneværende år. Ved utgangen av mars var 12-månedersveksten 6,3 prosent.

RESULTATRAPPORTER FOR DE ENKELTE BRANSJER

3. BANKER

Forretningsbankene og de tretti største sparebankene har rapportert resultater og nøkkeltall til Kredittilsynet for 1. halvår 2000. Tallene er foreløpige. For forretningsbanker påvirkes tallene sterkt av DnBs overtagelse av Postbanken. For å få et bedre sammenligningsgrunnlag er det derfor brukt proformatall hvor Postbanken også er med i 1.halvår 1999 .

3.1 Forretningsbanker

Resultat

Forretningsbankenes resultat før skatt er økt med 4,0 prosent i forhold til de gode resultatene for samme periode året før. Netto renteinntekter har, i kroner, økt svakt i forhold til i fjor, men er lavere i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital. Driftskostnadene er nær uendret i kroner, men viser en nedgang i forhold til GFK. Andre inntekter (ekskl. kursgevinster) viser en forbedring i forhold til i fjor, mens kursgevinstene på verdipapirer er redusert. Utlånstapene er fremdeles svært lave.

Tabell 3.1.1 Resultattall for forretningsbanker totalt (morbank)¹

	1.halvår 00		1.halvår 99		1999	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	6 635	1,90	6 457	1,98	11 549	1,96
Andre inntekter	3 953	1,13	3 951	1,21	6 636	1,13
herav kursgevinster	900	0,26	1 238	0,38	2 041	0,35
Andre kostnader	6 363	1,82	6 390	1,96	11 134	1,89
herav lønn og admin.kost.	5 011	1,43	4 875	1,50	8 106	1,38
Driftsres. før tap	4 225	1,21	4 018	1,23	7 051	1,20
Bokførte tap	221	0,06	168	0,05	269	0,05
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	42	0,01	39	0,01	54	0,01
Resultat av ord.drift f.skatt	4 046	1,16	3 889	1,19	6 836	1,16

Etter første halvår hadde de 12 forretningsbankene et resultat av ordinær drift før skatt på 4 046 mill.kroner, eller 1,16 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Dette var en økning på 157 mill.kroner, men en svak nedgang sett i forhold til GFK.

Netto renteinntekter i forretningsbankene har økt med 0,2 mrd.kroner til 6,6 mrd.kroner. I forhold til GFK er det derimot en reduksjon, fra 1,98 til 1,90 prosent av GFK. De tre største forretningsbankene hadde en reduksjon i nettorente på 0,12 prosentpoeng til 1,92 prosent. Gruppen av de øvrige bankene kunne derimot vise en økning i nettorenten fra 1,69 til 1,76 prosent. Sterk konkurranse opprettholder et markant press på bankenes marginer. Veksten i pengemarkedsrenter mot slutten av første kvartal og utover i andre kvartal ble ikke reflektert i bankenes innskudds- og utlånsrenter, noe som har gitt et ytterligere press på marginene.

¹ Tall for året 1999 er faktiske, ikke justerte, regnskapstall hvor Postbanken kun var inne i fjerde kvartal.

Andre inntekter, eksklusive kursgevinster fra verdipapirer og valuta, var 12,5 prosent høyere enn året før, og steg fra 0,83 til 0,87 prosent av GFK. Netto provisjonsinntekter viste en vekst på 20,9 prosent, og utgjorde 0,59 prosent av GFK (opp 0,06 prosentpoeng).

Tabell 3.1.2 Utvikling i Andre inntekter (ekskl. kursgevinster) og Kostnader

	1.halvår 98	1.halvår 99	1.halvår 00
Andre inntekter/Netto renteinnt.	53,0 %	42,0 %	46,0 %
Kostnader/Inntekter	61,6 %	69,7 %	65,7 %

Driftskostnadene sank nominelt med 0,4 prosent, og fra 1,96 til 1,82 prosent av GFK. Kostnader i forhold til driftsinntekter (ekskl. verdipapirinntekter) sank fra 69,7 til 65,7 prosent. De tre største bankene viste en reduksjon i kostnader fra 2,11 prosent av GFK til 1,90 prosent. I gruppen av de øvrige forretningsbanker var det en klar vekst, fra 1,18 til 1,41 prosent.

Netto kursgevinster på verdipapirer og valuta var 27 prosent lavere enn i tilsvarende periode i fjor, og utgjorde 0,26 prosent av GFK. Svakest utvikling hadde bankene på rentepapirer, hvor nedgangen var 698 mill.kroner, til et tap på 238 mill. kroner. Også for aksjer var nedgangen i kursgevinster betydelig, fra 379 til 180 mill.kroner. Valuta og finansielle derivater ga derimot bedre gevinster, opp 122 prosent til 958 mill. kroner. Kursgevinstene var en betydelig bidragsyter til de gode regnskapene bankene presenterte for 1999.

Forretningsbankenes bokførte tap på utlån og garantier har vært svært lave så langt i 2000, i størrelsesorden 0,06 prosent av GFK. Flere enkeltbanker har likevel relativt høye tap på utlån.

Balansen

Brutto utlån til kunder var pr. utløpet av første halvår 12,3 prosent høyere enn ett år tilbake (justert for porteføljeoverf.) Tolv måneders veksten økte med 1,9 prosentpoeng siste kvartal. De tre største bankene hadde en samlet årsvekst på 11,3 prosent, opp fra 9,4 prosent i forrige kvartal. De øvrige forretningsbankene hadde økt utlånsveksten fra 15,9 til 18,0 prosent.

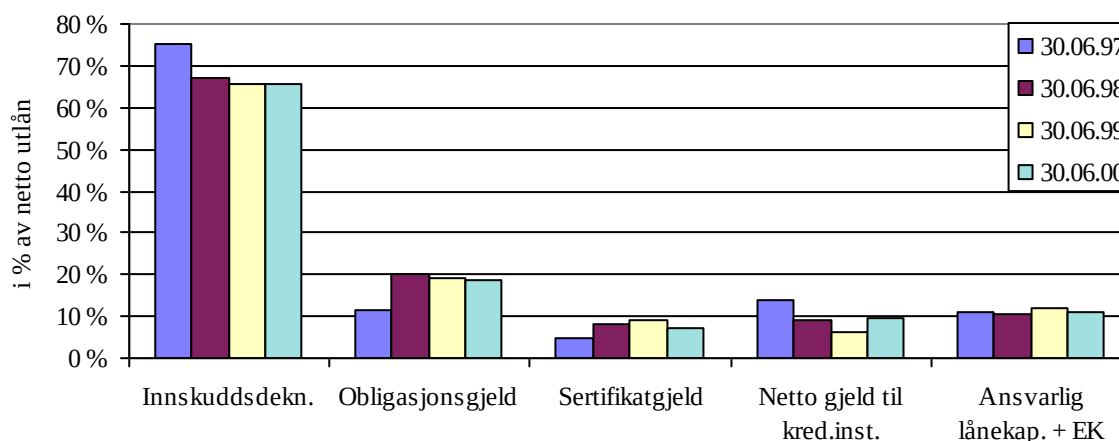
Tabell 3.1.3 Prosentvis årlig vekst i utvalgte balanseposter og nøkkeltall

	30.06.00		30.06.99
	Mill.kr.	vekst i %	Mill.kr.
Forvaltningskapital	711 475	11,3	639 302
Brutto utlån til kunder	514 819	13,2	454 615
- korr. portef.- overføringer		12,3	
Innskudd fra kunder	355 550	9,7	324 171
Gjeld ved utst. av verdipapirer	147 712	3,4	142 794
Tapsavsetninger	8 867	-0,8	8 937
herav uspesifiserte tapsavs.	4 178	0,0	4 179
herav spesifiserte tapsavs.	4 689	-1,4	4 757
Netto nullstilte lån	5 285	-13,9	6 135
Netto misligholdte lån	6 123	-6,8	6 573
	30.06.00		30.06.99
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,7		2,0
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8		0,9
Net. nullstilte lån i % av br. utlån	1,0		1,3
Net. misligh. lån i % av br. utlån	1,2		1,4

Innskudd fra kunder har økt med 3,5 prosent siste kvartal, mot 3,8 prosent for utlån, mens det på tolv måneders basis er en vekst på 9,8 prosent (justert). De tre største bankene hadde en vekst på 9,6 prosent, mens de øvrige hadde en vekst på 10,9 prosent.

Innskuddsdekningen av utlån er dermed stabil, i underkant av 66 prosent av totale netto utlån, sett i forhold til året før. Gruppen av de mellomstore og mindre bankene funder seg i større grad via lån fra kredittinstitusjoner, og her er det en økning fra 13,7 prosent til 19,2 prosent av netto utlån. Tilsvarende for de tre største bankene var en økning fra 3,8 til 6,2 prosent. I gruppen av de tre største bankene utgjorde obligasjonsgjeld 74 prosent av gjelden i rentepapirer, mens tilsvarende situasjon i gruppen av de øvrige var 68 prosent.

Figur 3.1.1 Utvikling i funding målt i forhold til netto utlån ²

De tolv forretningsbankene hadde en svak nedgang i tapsavsetninger siste år, på 0,8 prosent, slik at disse nå utgjorde 1,7 prosent av brutto utlån.

Netto misligholdte lån og netto nullstilte lån har begge blitt redusert siden første halvår 1999, med hhv. 7 og 14 prosent. Enkelte banker viser dog sterk vekst i misligholdte engasjementer.

Forretningsbankenes soliditet er redusert i forhold til situasjonen etter første halvår i fjor. Samlet kapitaldekning har gått fra 10,8 prosent, via 10,9 ved årsskiftet, til 9,8 prosent, mens kjernekapitaldekningen er redusert fra 8,0 (første halvår 1999 og årsskiftet) til 7,4 prosent.

² Postbanken er tatt inn i tallene også for '97-'99

3.2 Sparebanker

Resultat

Resultatet i de tretti største sparebankene preges av at mange av bankene i andre kvartal har inntektsført gevinst på salg av aksjer i Fellesdata til EDB Business Partner. Gevinsten av dette salget føres under "Gevinst/tap på verdipapirer holdt på lang sikt", og utgjør i størrelsesorden 1,8-1,9 mrd. kroner. De aller fleste av de tretti største bankene hadde aksjer i Fellesdata, slik at resultatet blir forbedret for de fleste banker gjennom denne transaksjonen.

Ser en bort fra denne engangseffekten hadde sparebankene derimot et noe lavere resultat enn i samme periode i fjor. Sees resultatet i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital er svekkelsen, på grunn av sparebankenes sterke vekst, markant.

Netto renteinntekter, i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital, har gått ned for alle bankene, til dels betydelig. Andre inntekter har også utviklet seg svakt, spesielt gjelder dette kursgevinster. Tapene på utlån har økt svakt nominelt, men er noe lavere enn ved tilsvarende tidspunkt i fjor sett i forhold til GFK.

Etter første kvartal hadde de tretti største sparebankene et resultat av ordinær drift før skatt på 4 601 mill.kroner, eller 2,11 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK). Dette var en økning på 1 666 mill.kroner. I forhold til GFK utgjorde dette en økning på 0,44 prosentpoeng sammenlignet med samme periode året før.

Tabell 3.2.1 Resultatposter for de tretti største sparebankene

	1.halvår 00		1.halvår 99		1999	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto renteinntekter	5 427	2,49	4 945	2,82	10 316	2,75
Andre inntekter	1 642	0,75	1 671	0,95	3 854	1,03
herav kursgevinster	142	0,07	389	0,22	887	0,24
Andre kostnader	4 085	1,88	3 660	2,09	7 751	2,07
herav lønn og admin.kost.	3 171	1,46	2 781	1,58	6 062	1,62
Driftsres. før tap	2 984	1,37	2 956	1,68	6 419	1,71
Bokførte tap	355	0,16	290	0,17	804	0,21
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	1 972	0,91	269	0,15	358	0,10
Resultat av ord.drift f.skatt	4 601	2,11	2 935	1,67	5 973	1,59

Ser man på resultat før Gevinst/tap på verdipapirer holdt på lang sikt (for å unngå Fellesdata-effekten) viste de tretti bankene en svak nominell nedgang, fra 2 666 mill. kroner til 2 629 mill. kroner. I forhold til GFK innebar dette en nedgang på 0,31 prosentpoeng til 1,21 prosent. Etter første kvartal var tilsvarende forholdstall 1,31 prosent.

Netto renteinntekter steg nominelt med 9,7 prosent. Som følge av veksten i forvaltet kapital ble andre kvartal i år det sjette kvartal på rad hvor de tretti største sparebankene viste en nedgang i netto renteinntekter i forhold til GFK.

Andre inntekter, eksklusive kursgevinster fra verdipapirer og valuta, var 17 prosent høyere enn året før, men sett i forhold til GFK var det en nedgang fra 0,73 til 0,68 prosent. Disse inntektene utgjorde etter første halvår 27,6 prosent av netto renteinntekter.

Netto provisjonsinntekter økte med 20,2 prosent i forhold til første halvår 1999, men også her var det en svak nedgang sett i forhold til GFK.

Tabell 3.2.2 Utvikling i Andre inntekter (ekskl. kursgevinster) og Kostnader

	1.halvår 98	1.halvår 99	1.halvår 00
Andre inntekter/Netto renteinnt.	28,2 %	25,9 %	27,6 %
Kostnader/Inntekter	63,0 %	58,8 %	59,0 %

Driftskostnadene for de tretti bankene var 11,6 prosent høyere enn i første halvår i fjor, men i forhold til GFK var det en nedgang fra 2,09 til 1,88 prosent. Lønn, pensjoner og sosiale kostnader utgjorde 46 prosent av totale driftskostnader, noe som var uendret fra året før. Kostnad/Inntektsforholdet er nær uendret i forhold til i 1999 for de tretti sparebankene samlet.

Netto kursgevinster på verdipapirer og valuta er klart lavere enn i tilsvarende periode i fjor, og utgjorde 0,07 prosent av GFK, ned 0,15 prosentpoeng. En tredjedel av bankene har netto kurstap så langt i år. Rentepapirer ga et samlet kurstap på 69 mill.kroner (mot en gevinst på det samme i fjor), mens aksjer ga en gevinst på 54 mill.kroner (ned 154 mill. kroner fra i fjor.) Gevinster fra valuta og finansielle derivater utgjorde 156 mill. kroner, opp 39 prosent.

De tretti største sparebankene bokførte 355 mill.kroner i tap på utlån i første halvår, noe som utgjorde 0,16 prosent av GFK. Flere banker hadde relativt høye utlånstap, mens tre av sparebankene kunne netto *inntektsføre* tap på utlån.

Balansen

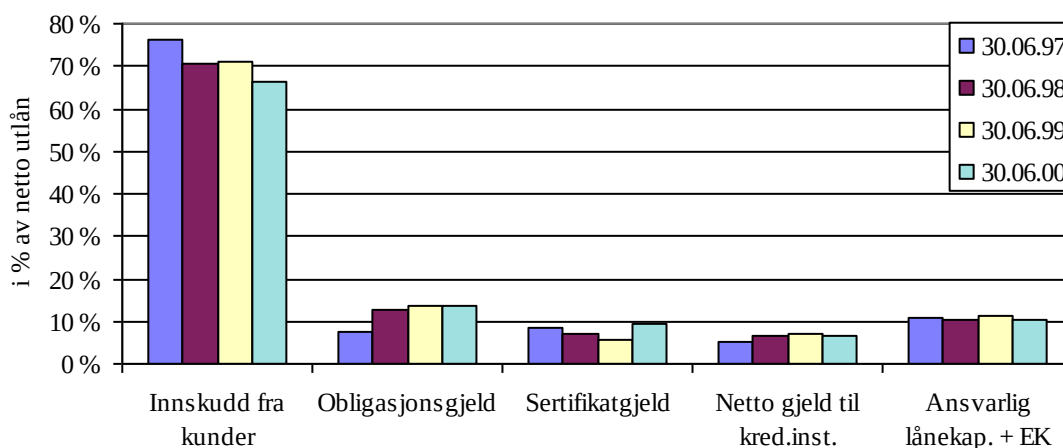
Brutto utlån til kunder hadde steget med 7,2 prosent siden årsskiftet. Utlånsveksten for de tretti bankene siste tolv måneder var 14,5 prosent (korrigert for porteføljeoverføringer).

Tabell 3.2.3 Utvalgte balanseposter ved utgangen av 1. halvår 2000

	30.06.00 Mill.kr.	vekst i % siste år	30.06.99 Mill.kr.
Forvaltningskapital	449 052	17,7	381 367
Brutto utlån til kunder	365 344	16,0	314 986
- korr. for porteføljeoverf.		14,5	
Innskudd fra kunder	253 769	12,1	226 292
- korr. for porteføljeoverf.		12,0	
Gjeld ved utst. av verdipapirer	67 366	21,1	55 651
Tapsavsetninger	5 707	11,1	5 136
- korr. for porteføljeoverf.		9,6	
herav uspesifiserte tapsavs.	2 944	20,7	2 439
herav spesifiserte tapsavs.	2 763	2,4	2 697
Netto nullstilte lån	1 464	-1,1	1 480
Netto misligholdte lån	3 167	6,5	2 975
	30.06.00		30.06.99
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,6		1,6
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8		0,8
Net. nullstilte lån i % av br. utlån	0,4		0,5
Net. misligh. lån i % av br. utlån	0,9		0,9

Innskudd fra kunder hadde økt med 9,2 prosent siden årsskiftet, mens 12-måneders veksten var 12,1 prosent. Innskuddsdekningen (av netto utlån) har sunket fra 71,1 til 66,3 prosent siste år, mens sertifikatgjeld har økt med nær like mye. Av verdipapirfundingen er ca. 59 prosent i obligasjoner, dvs. redusert med 12,5 prosentpoeng fra ett år tilbake.

Figur 3.2.4 Utvikling i funding for de tretti største sparebankene

De tretti sparebankene har økt tapsavsetningene med 11,1 prosent siste år (9,6 prosent korrigert), men siden utlånsveksten var høyere utgjør tapsavsetningene nå 1,56 prosent av brutto utlån, mot 1,63 prosent ett år tidligere. Det er de uspesifiserte tapsavsetningene som har økt mest, med 20,7 prosent, slik at de nå utgjør over halvparten av totale tapsavsetninger.

Netto misligholdte lån har økt med 6,5 prosent siste år, mens netto nullstilte lån er svakt redusert.

Soliditet

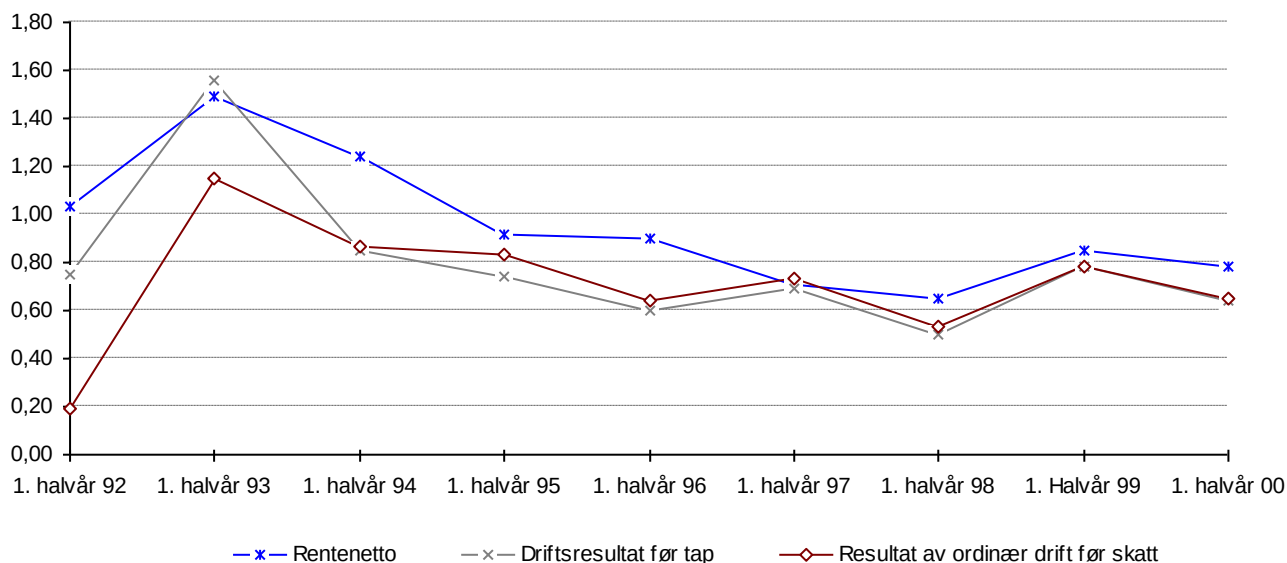
De tretti sparebankenes soliditet er nær uendret i forhold til situasjonen for ett år tilbake. Samlet kjernekapitaldekning er 9,1 prosent, en nedgang på 0,2 prosentpoeng, mens kapitaldekningen er 11,9 prosent, det samme som i fjor. Sparebankene bedret kapitaldekningen ved årsskiftet på grunn av de gode resultatene i fjor, men i de siste seks månedene har nedgangen i kjernekapital vært 0,8 prosentpoeng, altså sterkere enn i forretningsbankene.

4. FINANSIERINGSFORETAK

4.1 Kredittforetak

Foreløpige resultat- og balansetall pr. 1. halvår 2000 omfatter 9 kredittforetak. Tallene for 1. halvår 1999 gjelder de samme foretakene. De nyetablerte kredittforetakene Kommunalbanken og Fokus Kreditt er kun tatt med i kapitaldekningstallene.

Figur 4.1.1 - Resultatutvikling i prosent av GFK

Resultatutvikling

Nettorenten er redusert med 0,07 prosentpoeng sammenlignet med 1. halvår 1999. Isolert sett viser nettorenten en nedgang i 2. kvartal 2000 sammenlignet med de foregående kvartalene.

Kredittforetakene har kurstap på verdipapirer på 8 mill. kroner i 1. halvår 2000, mens de i samme periode i fjor hadde kursgevinster på 51 mill. kroner.

Tabell 4.1.1 - Resultatposter

	1. halvår 2000		1. halvår 1999	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	640	0,78	618	0,85
Andre inntekter	27	0,04	80	0,11
Andre kostnader	141	0,18	130	0,18
Driftsres. før tap	526	0,64	568	0,78
Bokførte tap	-5	-0,01	0	0,00
Resultat ord. drift	531	0,65	568	0,78

Det er tilbakeføringer av tap på utlån på 5 mill. kroner i 1. halvår 2000. Resultat av ordinær drift før skatt tilsvarer 0,65 prosent av GFK og er 0,13 prosentpoeng svakere enn for 1. halvår i fjor.

Balanseutvikling

Utlån til kunder har økt med 3,2 prosent de siste 12 månedene. Norgeskreditt overførte sine boliglån (5,2 mrd. kr) til Kreditkassen i september 1999. Korrigert for denne overføringen er årsveksten 8,3 prosent. Kredittforetakenes utlån (til publikum) med pant i bolig er på 6 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår og utgjør i underkant av 5 prosent av totale utlån.

Kommunalbanken ble omgjort fra statlig låneinstitutt til kredittforetak i november 1999. Hvis selskapets utlån pr. 1. halvår 2000 tas med, er årsveksten over 30 prosent

Tabell 4.1.2 - Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2000	% vekst	30.06.1999
Forvaltningskapital	166 062	10,4	150 356
Brutto utlån til kunder	106 984	3,2	103 626
Br. utlån korrigert for Norgeskreditt	112 184	8,3	103 626
Br. utlån inkl. Kommunalbanken 1. halvår 2000	137 687	32,9	103 626
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	119 445	9,1	109 437
Nullstilte lån	70,2	0,4	69,9
i prosent av brutto utlån	0,07		0,07
Misligholdte lån	140	-31,4	204
i prosent av brutto utlån	0,13		0,20
Tapsavsetninger	222	-6,3	237
i prosent av brutto utlån	0,21		0,23

Kapitaldekning

Foreløpige tall for kredittforetakene samlet viser en økning i kjernekapitaldekningen sammenlignet med utgangen av 1. halvår i fjor. Det skyldes at Fokus Kreditt, med stor andel kjernekapital, er kommet til i 2. kvartal 2000. Hvis Fokus Kreditt og Kommunalbanken holdes utenfor, er kjernekapitaldekningen på omtrent samme nivå som for ett år siden. Kjernekapitaldekningen er redusert fra 1. halvår i fjor for 4 av 9 de kredittforetakene med sammenlignbare tall.

Tabell 4.1.3 - Kapitaldekning (prosent og mill. kr) for kredittforetakene totalt

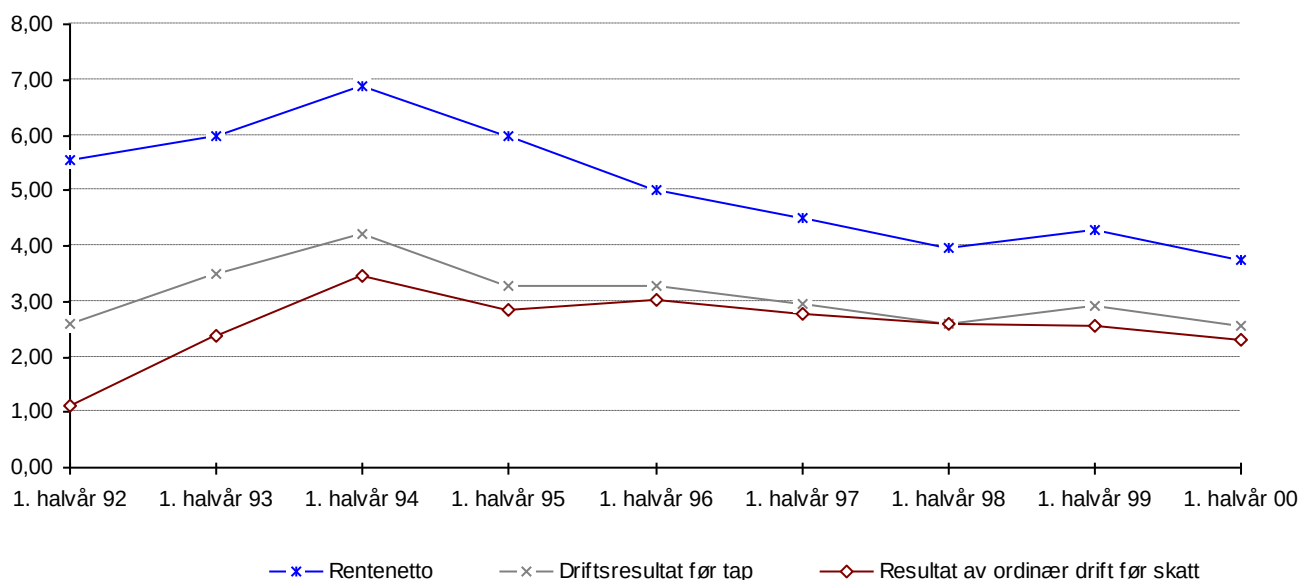
	30.06.2000*	31.03.2000	30.06.1999
Kjernekapitalprosent	13,14	12,22	12,58
Kapitaldekningsprosent	16,17	15,30	15,74
Kjernekapital	11 427	10 540	9 429
Tilleggskapital	2 738	2 758	2 485
Netto ansvarlig kapital	14 061	13 195	11 798
Beregningsgrunnlag	86 961	86 244	74 949

*foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

4.2 Finansieringsselskaper

Foreløpige resultat- og balansetall pr. 1. halvår 2000 omfatter 23 finansieringsselskaper. Tallene for 1. halvår 1999 gjelder de samme selskapene.

Figur 4.2.1 – Resultatutvikling i prosent av GFK

Resultatutvikling

Finansieringsselskapenes nettorente er redusert med 0,54 prosentpoeng sammenlignet 1. halvår 1999. Både sterk konkurranse og økte rentekostnader har bidratt til svekket nettorente. Skjerpet konkurranse i det norske markedet har ført til reduserte marginer i løpet av det siste året. Finansieringsselskapene har i tillegg stor grad av kortsiktig funding, og økningen i de korte rentene siste halvår har gitt selskapene økte rentekostnader. Heving av utlånsrentene har ikke klart å kompensere for økte fundingkostnader i 1. halvår. Isolert sett har det vært en nedgang i nettorenten fra 1. til 2. kvartal 2000, men nedgangen er mindre enn fra 4. kvartal 1999 til 1. kvartal 2000. Målt i prosent av GFK er provisjonsinntekter og andre driftsinntekter noe redusert fra 1. halvår i fjor. Andre driftskostnader viser en nedgang i forhold til GFK.

Tabell 4.2.1 – Resultatposter

	1. halvår 2000		1. halvår 1999	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	915	3,75	795	4,29
Andre inntekter	571	2,33	443	2,39
Andre kostnader	866	3,54	698	3,77
Driftsres. før tap	620	2,54	540	2,91
Bokførte tap	67	0,27	67	0,36
Resultat ord. drift	553	2,27	473	2,55

Tap på utlån er lavere enn for 1. halvår i fjor, i prosent av GFK. Noe av dette kan forklares med økte tilbakeføringer. Resultat av ordinær drift er på 553 mill. kroner som utgjør 2,27 prosent av GFK for 1. halvår 2000. Dette gir et resultat som er 0,28 prosentpoeng svakere enn for tilsvarende periode i fjor.

Balanseutvikling

Brutto utlån til kunder har økt med 30 prosent fra 1. halvår 1999. Hovedårsaken til den sterke veksten er overføring av utlån fra Gjensidige Bank til Elcon Finans (tidligere Gjensidige NOR Finans) i 4. kvartal 1999. Det ble overført nedbetalingslån, leasing og factoring på ca. 7 mrd. kroner i denne perioden. Hvis det korrigeres for disse overføringene, er veksten 11,7 prosent.

Tabell 4.2.2 – Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	30.06.2000	% vekst	30.06.1999
Forvaltningskapital	49 968	31,6	37 960
Brutto utlån til kunder	48 602	30,4	37 259
Br. utlån korr. for overf. fra Gjensidige Bank	41 602	11,7	37 259
Innlån og gjeld til kunder	3 866	-7,8	4 194
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	759	-70,4	2 567
Nullstilte lån	580	39,4	416
i prosent av brutto utlån	1,19		1,12
Misligholdte lån	779	14,2	682
i prosent av brutto utlån	1,60		1,83
Tapsavsetninger	1 163	9,1	1 066
i prosent av brutto utlån	2,39		2,86

Kapitaldekning

Foreløpige tall for finansieringsselskapene samlet (ekskl. OBOS) viser en nedgang i kjernekapitaldekningen på 2,2 prosentpoeng sammenlignet med 1. halvår i fjor. Hovedårsaken til reduksjonen er økt beregningsgrunnlag som følge av porteføljeoverføringene til Elcon Finans.

Tabell 4.2.3 - Kapitaldeknings (prosent og mill. kr) for finansieringsselskapene totalt

	30.06.2000*	31.03.2000	30.06.1999
Kjernekapitalprosent	9,73	9,88	11,91
Kapitaldekningsprosent	10,80	10,99	12,91
Kjernekapital	4 320	4 280	4 521
Tilleggskapital	472	473	494
Netto ansvarlig kapital	4 795	4 757	4 898
Beregningsgrunnlag	44 401	46 561	37 954

* foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Av de 23 finansieringsselskapene som har rapportert foreløpige resultat- og balansetall, har 13 selskaper redusert kjernekapitaldekningen sammenlignet med 1. halvår 1999. 5 selskaper dekker ikke inn kravet til kapitaldekning med kjernekapital. 3 av de 5 største selskapene har en nedgang i kjernekapitaldekningen fra 1. halvår i fjor.

5. FORSIKRINGSSELSKAPER

5.1 Livsforsikring

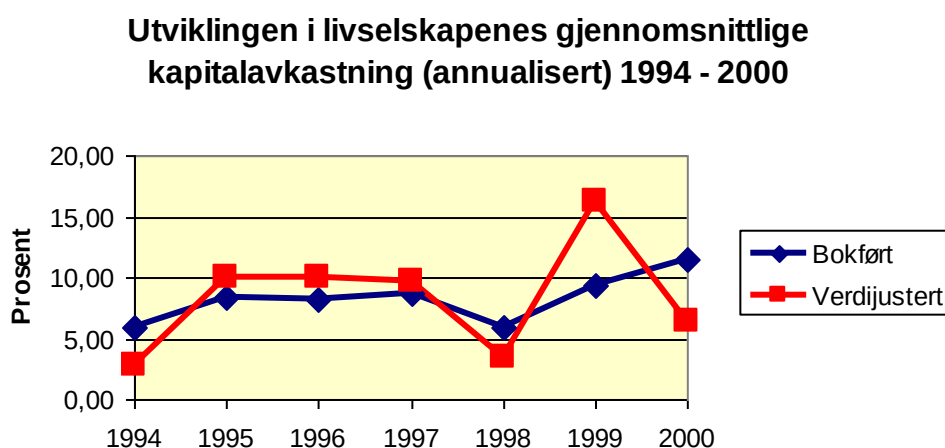
Ved utgangen av 1. halvår 2000 var det 9 tradisjonelle livselskaper og 6 selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Tallene nedenfor omfatter samtlige tradisjonelle livselskaper med unntak av Nordenfjeldske Livsforsikring som har svært liten aktivitet. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Resultat

Livselskapenes resultatutvikling i 1. halvår 2000 var preget av en vesentlig svakere utvikling i aksjemarkedene enn i 1. halvår 1999. Totalindeksen ved Oslo børs lå flatt i 1. halvår 2000, mot en stigning på 24 prosent i samme periode året før. Internasjonalt var det også stor forskjell i utviklingen mellom de to periodene. Morgan Stanleys verdensindeks steg 6,8 prosent i løpet av 1. halvår 1999, mens den har sunket 3,1 prosent i løpet av 1. halvår 2000.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i 1. halvår 2000 har ført til en sterk reduksjon i selskapenes verdijusterte kapitalavkastning. Innrapporterte data viser at den gjennomsnittlige verdijusterte kapitalavkastning i denne perioden var 6,38 prosent (annualisert), mot 13,36 prosent (annualisert) i 1. halvår 1999. Selskapene har imidlertid realisert en høyere andel av verdipapirporteføljen, slik at den bokførte kapitalavkastningen i gjennomsnitt er noe styrket sett i forhold til 1. halvår 1999. Innrapporterte nøkkeltall viser at selskapenes bokførte kapitalavkastning i 1. halvår 2000 var 11,54 prosent (annualisert) mot 10,41 prosent (annualisert) i samme periode året før.

Figur 5.1.1:

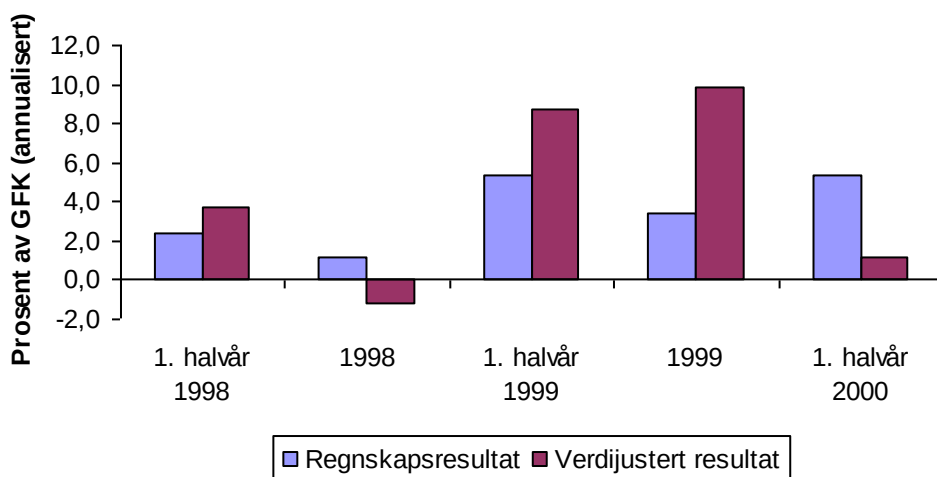

Livselskapene hadde i 1. halvår 2000 et overskudd før tildeling til kunder og skatt på 9,8 mrd. kroner, hvilket tilsvarte 5,4 prosent (annualisert) av selskapenes samlede gjennomsnittlige forvaltningskapital (GFK). Dette er en svak økning i forhold til 1. halvår 1999 da selskapenes overskudd før tildeling til kunder og skatt utgjorde 8,5 mrd. kroner, eller 5,3 prosent (annualisert) av GFK. Selskapene har ført opp en kostnad på 227 mill. kroner under andre inntekter og kostnader, og dette dreier seg i hovedsak om rentekostnader knyttet til ansvarlig lånekapital. Selskapenes driftsresultat for 1. halvår 2000 blir dermed på 10 mrd. kroner. En

foreløpig fordeling til kunder viser at kundenes del vil utgjøre 85,6 prosent av driftsresultatet. Dermed blir resultatet til betjening av egenkapital og skatt på 1,2 mrd. kroner.

Selskapenes verdijusterte resultat, som inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, var for 1. halvår 2000 på 2,2 mrd. kroner hvilket svarer til 1,2 prosent (annualisert) av samlet GFK. Kursreguleringsfondet utgjorde 19,2 mrd. kroner per 30.06.2000. Til sammenligning var verdijustert resultat for 1. halvår 1999 på 14,2 mrd. kroner, eller 8,8 prosent (annualisert) av samlet GFK.

Figur 5.1.2: Utviklingen i livselskapenes resultater 1998 - 2000

Premieinntekter

Samlede premieinntekter var i 1. halvår 2000 på 12,7 mrd. kroner, mot 12,5 mrd. kroner for samme periode i 1999. Dette innebærer en økning på 2,7 prosent. Økningen skyldes ren nytegning hvilket vil si at tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger som medfører at hele premiereserven føres som premieinntekt i mottagende selskap. Innrapporterte data for overføring av premiereserve til og fra andre livselskaper og pensjonskasser viser at livselskapene har en netto fraflytting svarende til 0,4 prosent av livselskapenes samlede GFK. Til sammenligning var bransjens netto fraflytting i 1. halvår 1999 på 0,1 prosent av GFK.

Tabell 5.1.1: Utvalgte resultatposter

RESULTAT Mill. kr.	30.06.2000	% av GFK (annualisert)	30.06.1999	% av GFK (annualisert)
Premieinntekter	16 129	8,8	14 916	9,3
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	3 322	1,8	2 444	1,5
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	11 356	6,2	19 123	11,9
herav netto gevinst ved realisasjon	10 369	5,7	5 048	3,2
Erstatninger	13 579	7,4	10 785	6,7
herav overføring av premiereserve mv. til andre	4 525	2,5	2 798	1,7
Endringer forsikringsmessige avsetninger	9 501	5,2	8 966	5,6
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	1 995	1,1	1 555	1,0
Andre inntekter/kostnader	-263	-0,1	1 485	0,9
Resultat før tildeling til kunder og skatt	9 809	5,4	8 549	5,3
Endring i kursreguleringsfond	-7 629		5 667	
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	2 180	1,2	14 215	8,8
Nye tilleggsavsetninger	0		1	
Midler tilført forsikringkunder	8 588	4,7	7 439	4,6
Skattekostnad	184		99	

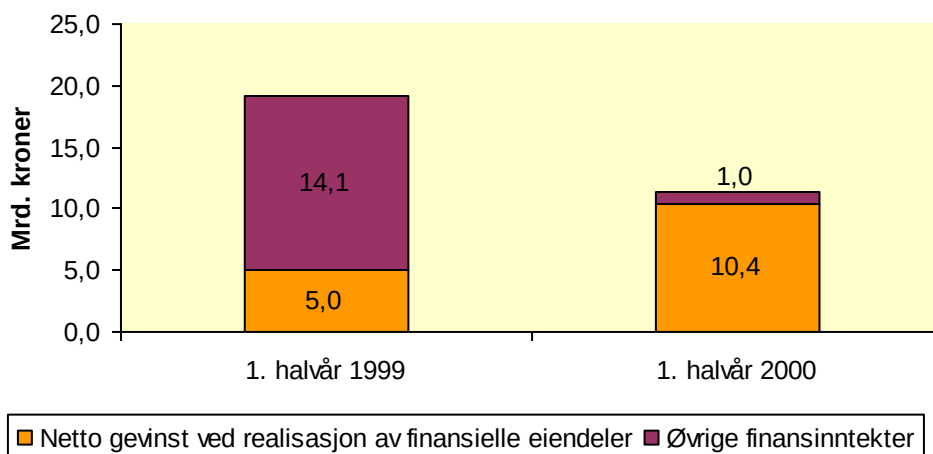
Overskudd	1 037	0,6	1 010	0,6
------------------	--------------	------------	--------------	------------

Netto inntekter fra finansielle eiendeler

Den premie som en forsikringstaker innbetaler til et livsselskap er bygget opp av tre deler; en sparedel, en risikopremie og en administrasjonspremie. Livsselskapenes resultater kan derfor splittes i et rente-, risiko-, og et administrasjonsresultat. Administrasjonsresultatet kan grovt sett beregnes som summen av administrasjonspremie og administrasjonstilskudd med fratrekk av administrasjonskostnader, mens risikoresultatet grovt sett beregnes som risikopremie med fratrekk av risikotilskudd. Med risikotilskudd forstås her de forsikringsytelser som er utbetalt i perioden og som ikke er dekket av tidligere oppsamlede fond. Risikoresultatet skal være positivt. Ser man bakover i tid har risiko- og administrasjonsresultatet stort sett gått i null. Renteresultatet beregnes som netto finansinntekter minus garantert rente på forsikringstakernes midler, og utviklingen i verdipapirmarkedene har derfor stor betydning for livsselskapenes resultater.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i 1. halvår 2000 ga livsselskapene en netto finansinntekt på 11,4 mrd. kroner, eller 6,2 prosent (annualisert) av selskapenes GFK. Dette er en reduksjon på 5,7 prosentpoeng sammenlignet med 1. halvår 1999 da selskapenes netto finansinntekter var på 19,1 mrd. kroner eller 11,9 prosent (annualisert) av GFK. Livsselskapene har realisert store gevinster på aksjeporteføljen. Netto gevinst ved realisasjon av aksjer var for 1. halvår 2000 på 11,7 mrd. kroner, eller 6,4 prosent (annualisert) av GFK. I samme periode har selskapene hatt et netto tap ved realisasjon av obligasjoner på 1,4 mrd. kroner (0,8% annualisert). Til sammenligning var selskapenes netto gevinst ved realisasjon av aksjer i 1. halvår 1999 på 3,6 mrd. kroner, eller 2,2 prosent (annualisert) av GFK, og netto gevinst ved realisasjon av obligasjoner på 0,3 mrd. kroner (0,2% annualisert).

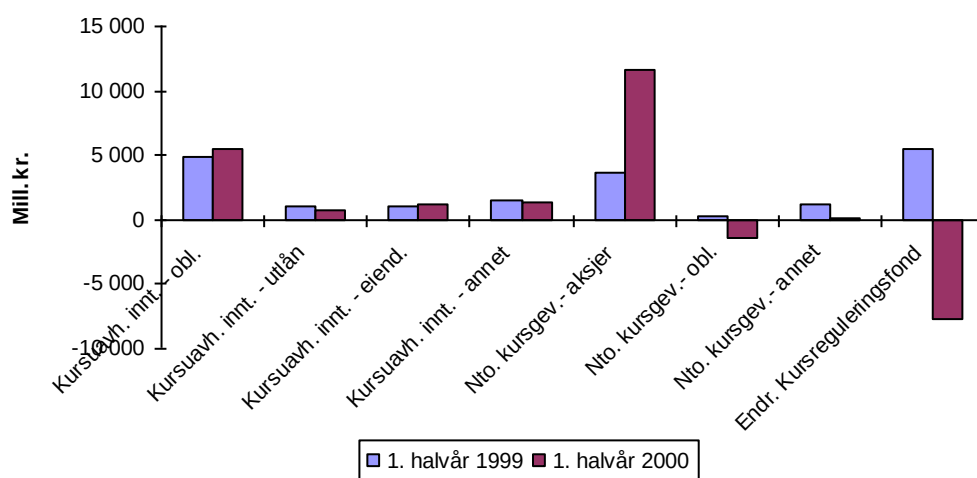
Figur 5.1.3: Netto inntekter av finansielle eiendeler

Livsselskapenes finansinntekter kan deles opp i to komponenter; kursavhengige finansinntekter og ikke-kursavhengige finansinntekter. Ikke-kursavhengige finansinntekter består bl.a. av renteinntekter fra livsselskapenes sertifikat-, obligasjons- og utlånsportefølje, samt netto leieinntekter fra eiendomsvirksomheten og aksjeutbytte. Kursavhengige finansinntekter, kommer hovedsakelig av endring i verdien på livsselskapenes beholdning av aksjer, obligasjoner og valutarelaterte instrumenter.

Selskapene rapporterte ikke-kursavhengige finansinntekter for 1. halvår 2000 på 9 mrd. kroner. Dette er en økning på 5,7 prosent fra 1. halvår 1999 da samlede ikke-kursavhengige finansinntekter utgjorde 8,5 mrd. kroner. Kursavhengige finansinntekter utgjorde for 1. halvår 2000 hele 26 mrd. kroner, mot 21 mrd. kroner i 1. halvår 1999. Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler eksklusive administrasjonskostnader beløp seg i 1. halvår 2000 til 23,0 mrd. kroner, mot 10,4 mrd. kroner i 1. halvår 1999, hvilket er en økning på 121 prosent. Økningen skriver seg dels fra verdiregulering av finansielle eiendeler, og da spesielt fra reversering av urealiserte gevinster i forbindelse med salg av aksjer, og dels fra tap ved realisasjon av finansielle eiendeler knyttet til valuta.

Figur 5.1.4: Sammensetning av netto finansinntekter samt endringer i kursreguleringsfond

Erstatninger

I 1. halvår 2000 ble det utbetalt erstatninger for 9 mrd. kroner, mot 8 mrd. kroner for samme periode året før. Videre har livselskapene i regnskapet for 1. halvår 2000 utgiftsført 4,5 mrd. kroner i premiereserver mv. for forsikringskontrakter som er flyttet til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser. Dette er en økning fra 2,8 mrd. kroner i 1. halvår 1999. Inkludert endringer i erstatningsavsetninger blir de samlede erstatningene 13,6 mrd. kroner i 1. halvår 2000. Tilsvarende tall for 1. halvår 1999 var 10,8 mrd. kroner.

Avsetninger til forsikringsfond

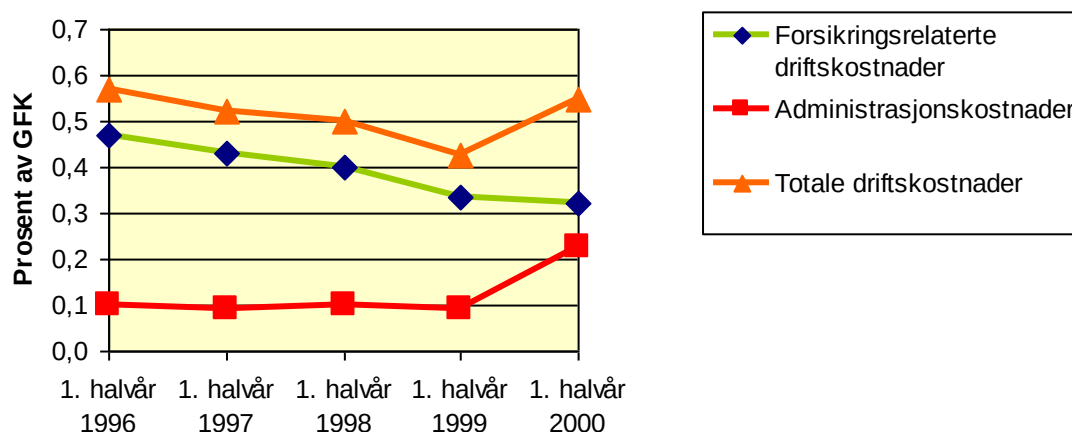
Livselskapenes samlede endringer i de forsikringsmessige avsetninger utgjorde 9,5 mrd. kroner i 1. halvår 2000, mot 9 mrd. kroner i 1. halvår 1999. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser etter livsforsikringskontraktene, inkludert avsetninger til dekning av tilleggsytelser ut over kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Forsikringsmessige avsetninger for egen regning utgjorde for selskapene samlet 315,9 mrd. kroner ved utgangen av 2. kvartal 2000, en økning på 8,3 prosent fra ett år tidligere. Av dette utgjorde premiereserven 274,6 mrd. kroner, og tilleggsavsetningene 13,5 mrd. kroner.

Driftskostnader

Innrapporterte nøkkeltall viser at livselskapenes samlede driftskostnader utgjorde 2 mrd. kroner i 1. halvår 2000, hvilket er en økning på 28 prosent sammenlignet med 1. halvår 1999. Driftskostnadene omfatter så vel de forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, som administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler. Økningen skriver seg i hovedsak fra økte rentekostnader i ett av selskapene.

Figur 5.1.5: Utviklingen i livselskapenes driftskostnader 1995 - 1999

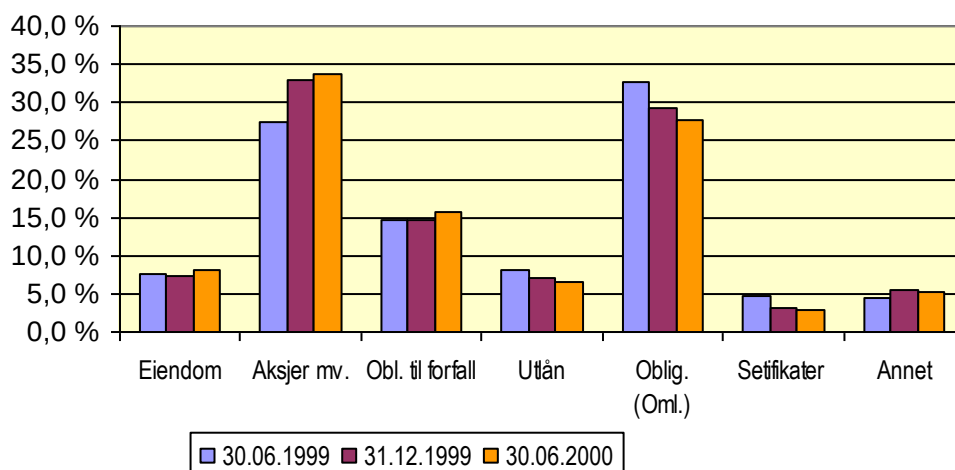
Markedsandeler

Det er kun marginale endringer i rangeringen av selskapene etter markedsandel.

Balansestruktur

Livselskapenes forvaltningskapital var ved utgangen av 2. kvartal 2000 på 370 mrd. kroner, hvilket er en svak nedgang sett i forhold til utgangen av 1. kvartal 2000 da forvaltningskapitalen utgjorde 371 mrd. kroner. Sett i forhold til årsskiftet har imidlertid forvaltningskapitalen økt med 2,5 prosent. Figur 5.1.6 nedenfor gir et bilde av utviklingen i selskapenes aktivasammensetning i perioden 2. kvartal 1999 til 2. kvartal 2000. Vi ser at aksjeandelen har økt jevnt. Obligasjoner holdt til forfall har siden nyttår økt fra 14,7 prosent til 15,7 prosent, mens andelen i utlån har vist en jevn nedgang. Obligasjoner holdt som omløpsmidler utgjorde 33 prosent av livselskapenes eiendeler ved utgangen av 2. kvartal 1999, men har sunket jevnt og målte 28 prosent ved utgangen av 2. kvartal 2000.

Figur 5.1.6: Utvikling i sentrale balanseposter (i % av FK) fra 30.06.99 til 30.06.00

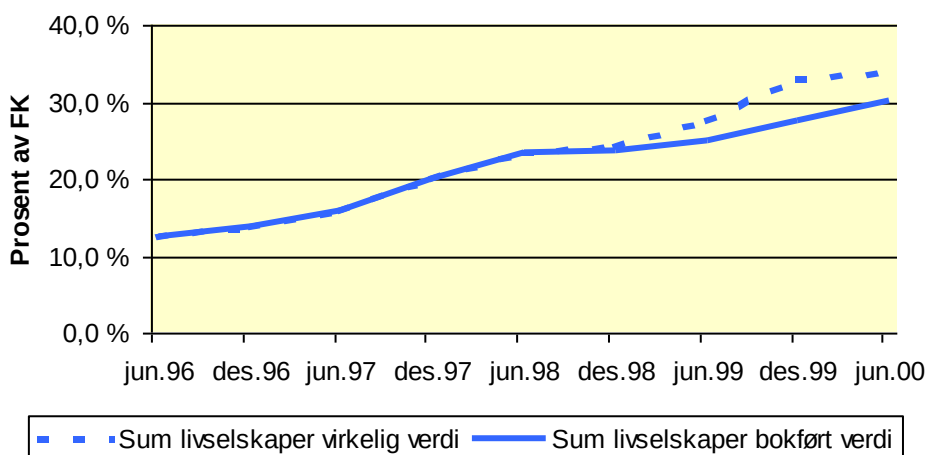

Aksjer og andeler

Markedsverdien av livselskapenes totale aksjebeholdning var ved utgangen av 2. kvartal 2000 125 mrd. kroner, mot 92 mrd. kroner ett år tidligere.

Av figur 5.1.7 nedenfor ser vi at livselskapenes aksjebeholdning har vokst jevnt siden 1996. Ved utgangen av 2. kvartal 2000 utgjorde aksjebeholdningen 33,7 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital, mot 27,5 prosent ett år tidligere.

Figur 5.1.7: Utviklingen i livselskapenes aksjebeholdning i prosent av FK i perioden 30.06.1996 til 30.06.2000

Bestemmelsene i gjeldende kapitalforvaltningsforskrift gir selskapene anledning til å forvalte midler, utover eiendeler til dekning av de forsikringsmessige avsetninger, uten å rammes av de generelle plasseringsbegrensningene i forskriftens § 7 første ledd på 35 prosent. Disse midler vil heretter bli betegnet som "frie midler", og defineres som differansen mellom et selskaps forvaltningskapital og selskapets forsikringsmessige avsetninger. For livsforsikringsselskaper vil frie midler i hovedsak utgjøres av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond samt premiedepot fra gjenforsikringsselskaper. Livselskapenes aksjebeholdning (korrigert for frie midler) i prosent av forsikringsmessige

avsetninger, har også vist en jevn stigning, og utgjorde 22,4 prosent ved utgangen av 2. kvartal 2000 jfr. kolonne 4 i tabell 5.1.2 nedenfor.

Tabell 5.1.2: Livselskapenes aksjebeholdning i prosent av FK

	30.06.1999 % FK	31.12.1999 % FK	30.06.2000 % FK	30.06.2000 % fors.avs.*
Sum livselskaper	27,5 %	33,0 %	33,7 %	22,4 %

* Livselskapenes aksjebeholdning (korrigert for frie midler) i prosent av forsikringsmessige avsetninger.

Utviklingen i beholdningen av omløpsaksjer i perioden 1. kvartal 1999 til 2. kvartal 2000 er gjengitt i tabell 5.1.3 nedenfor. Tabellen viser at livselskapene sitter med en stor andel utenlandske aksjer. Andelen lå på ca. 60 prosent i de tre første kvartalene av 1999. Ved årsskiftet var imidlertid andelen kommet opp i 64 prosent. Aksjeandelen steg til 67 prosent i 1. kvartal 2000, men har siden det ligget flatt.

Tabell 5.1.3: Verdipapirbeholdning (omløpsmidler), samt andel utenlandske verdipapirer

Mill. kroner %	1. kv. 1999	2. kv. 1999	3. kv. 1999	4. kv. 1999	1. kv. 2000	2. kv. 2000
Aksjer	76 988	84 651	87 100	112 206	119 500	118 554
utenlandsandel	59 %	60 %	59 %	64 %	67 %	67 %
Obligasjoner og sertifikater	125 444	120 684	124 417	117 818	119 872	113 531
utenlandsandel	38 %	39 %	39 %	39 %	44 %	47 %
FK	326 309	331 672	336 481	361 170	371 074	370 247

Obligasjoner

Obligasjoner er regnskapsmessig inndelt i obligasjoner som ikke er til varig eie (omløpsobligasjoner) og obligasjoner som holdes til forfall. Livselskapenes beholdning av omløpsobligasjoner er siden utgangen av 2. kvartal 1999 redusert med 5,2 prosentpoeng målt i forhold til samlet forvaltningskapital, og utgjorde 102,8 mrd. kroner eller 27,8 prosent av FK ved utgangen av 2. kvartal 2000. Det er imidlertid store variasjoner selskapene imellom. Utenlandsandelen av omløpsobligasjoner er i løpet av 2. kvartal 2000 økt med 3 prosentpoeng til 47 prosent.

Obligasjoner som holdes til forfall

Beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall økte i første halvår 2000. Ved utgangen av 2. kvartal 2000 utgjorde beholdningen 58 mrd. kroner, hvilket svarer til 15,7 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital, mot 53 mrd. kroner og 14,7 prosent av FK ved utgangen av 1999.

Utlån

Utviklingen i andelen utlån i livselskapenes balanse er fortsatt avtagende. Andelen er siden årsskiftet redusert fra 7,0 til 6,6 prosent av FK.

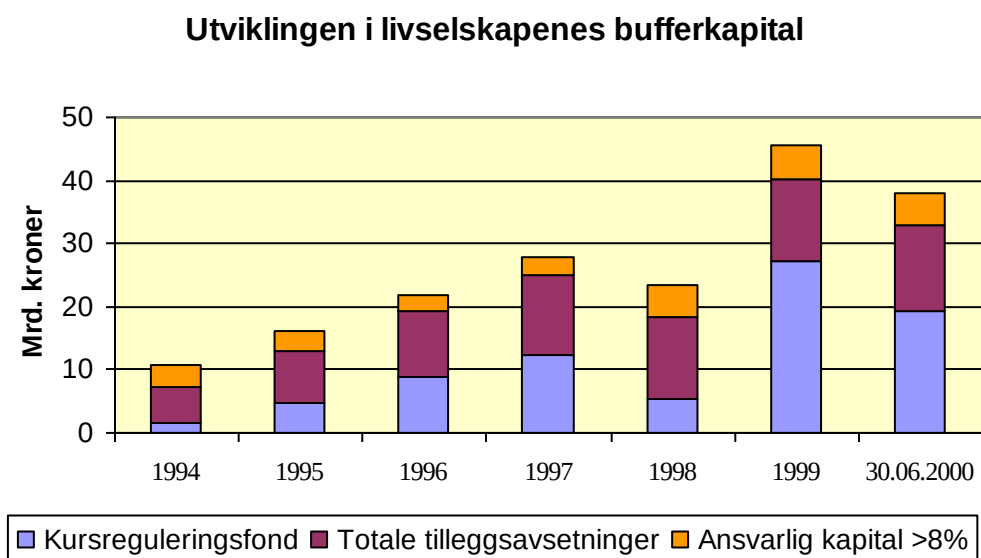
Soliditet

Kapitaldekningen var for livselskapene samlet ved utgangen av 2. kvartal 2000, som ved årsskiftet på 11 prosent mot 11,8 prosent ved utgangen av 2. kvartal 1999. Samtlige selskaper tilfredsstiller kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Tidligere utvikling i aksjemarkedene har tydeliggjort selskapenes behov for bufferkapital for å kunne møte kortsiktige svingninger som erfaringsmessig oppstår. Bufferkapital er kapital selskapene må være i besittelse av for å tåle den markedsrisiko de utsetter seg for gjennom sine verdipapirinvesteringer. Over tid har livselskapene bygget opp en solid bufferkapital gjennom økte tilleggsavsetninger, ansvarlig kapital utover minstekravet og kursreguleringsfond.

Bufferkapitalen bestående av overskytende ansvarlig kapital, totale tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond er i 2. kvartal 2000 redusert med 7,6 mrd. kroner til 38 mrd. kroner, hvilket svarer til 12 prosent av forsikringsmessige avsetninger. Til sammenligning utgjorde bufferkapitalen 45,4 mrd. kroner eller 15 prosent av forsikringsmessige avsetninger ved årsskiftet. Figur 5.1.8 nedenfor viser utviklingen i livselskapenes samlede bufferkapital i perioden 1994 til 30.06.2000.

Figur 5.1.8:

Tabell 5.1.4: Utvikling i livselskapenes bufferkapital* i perioden 1. kv. 1999 til 2. kv. 2000

Mill. kr.	1. kv. 1999	2. kv. 1999	3. kv. 1999	4. kv. 1999	1. kv. 2000	2. kv. 2000
Ansv.kap. >8%	5 227	5 341	5 969	5 273	5 726	5 137
Tilleggsavsetn.	12 929	12 624	12 671	13 094	13 630	13 455
Kursreg.fond	9 871	10 959	9 410	27 065	26 265	19 436
Bufferkapital	28 027	28 924	28 050	45 433	45 621	38 028

*Bufferkapitalen er i realiteten noe mindre enn hva som fremgår av tabellen ettersom det for noen av selskapene inngår tilleggsavsetninger utover ett års rentegaranti. Det er ved beregning av bufferkapital ikke tatt hensyn til solvensmarginkravet. I overskytende ansvarlig kapital inngår i tillegg til kjernekapital også tilleggskapital.

Livsforsikring med investeringsvalg

Ved utgangen av 2. kvartal 2000 var det i alt seks selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked). Resultatet for 1. halvår 2000 viste et

underskudd samlet sett på 3 mill. kroner, mot et underskudd på 6 mill. kroner ett år tidligere. Av de seks selskapene er det kun ett selskap som kan vise til et overskudd ved utgangen av 1. halvår 2000. Samlede premieinntekter var 2 568 mill. kroner.

Samlet forvaltningskapital ved utgangen av 2. kvartal 2000 var 8 650 mill. kroner. Av dette var 79 prosent plassert i aksjer og andeler, mot 65 prosent ved utgangen av 2. kvartal 1999. Andelen obligasjoner var 3 prosent, og 5 prosent i sertifikater, mot hhv. 8 og 6 prosent ett år tidligere.

5.2 Skade- og kredittforsikringsselskaper

Utvalget består av 47 selskaper som har levert nøkkeltall pr. 2. kvartal 2000 til Kredittilsynet. Tabellen under viser markedsandeler for de ulike grupper norske selskaper, basert på forfalt bruttopremie og forvaltningskapital.

Tabell 5.2.1 Markedsandeler i ulike grupper norske skadeforsikringsselskaper

1. halvår 2000	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Gjensidige sjøfors. selsk.	Øvrige gjensidige	Kredittforsikring
Forfalt bruttopremie	78,9 %	7,8 %	7,0 %	3,7 %	2,3 %	0,4 %
Forvaltningskapital	66,4 %	20,6 %	6,0 %	4,3 %	2,0 %	0,7 %

Resultatutvikling

Skadeselskapene samlet hadde i 1. halvår 2000 et resultat av ordinær drift på 816 mill. kroner, mot 1 638 mill. kroner i tilsvarende periode i 1999. Årsaken til den betydelige resultatsvekkelsen ligger i svakere finansinntekter. Teknisk resultat viste en klar økning, med et positivt resultat på 443 mill. kroner i 1. halvår mot et negativt resultat på 575 mill. kroner i samme periode i fjor. Hoveddelen av fremgangen i teknisk resultat finner imidlertid sted i gruppen av Captives.

Bortsett fra Øvrige aksjeselskaper og Gjensidige sjøforsikringsselskaper hadde alle grupper en bedring av det tekniske resultatet. Øvrige aksjeselskaper var den eneste gruppen med negativt resultat av ordinær virksomhet. Captives og Øvrige gjensidige selskaper var imidlertid de eneste gruppene med fremgang i ordinært resultat.

Tabell 5.2.2 Resultat i ulike grupper norske skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		1. halvår 2000	1. halvår 1999
Alle selskaper	Teknisk resultat	443	-575
	Resultat av ord. virksomhet	816	1 638
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	-211	-526
	Resultat av ord. virksomhet	128	932
Captives	Teknisk resultat	709	-20
	Resultat av ord. virksomhet	709	579
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	- 67	-31
	Resultat av ord. virksomhet	-84	58
Gjensidige sjøforsikringsselskaper	Teknisk resultat	-5	0
	Resultat av ord. virksomhet	24	29
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	10	-3
	Resultat av ord. virksomhet	26	22
Kredittforsikring	Teknisk resultat	7	6
	Resultat av ord. virksomhet	12	17

Resultatene i gruppen Knyttet til konsern består av ikke-konsoliderte tall for et utvalg selskaper som avviker noe fra den senere omtalen av de største konsernene, slik at resultatene ikke vil være identiske.

Lønnsomheten av den forsikringsrelaterte virksomheten kan beskrives ved combined ratio, som uttrykker summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning (f.e.r.) i prosent av premieinntekter (f.e.r.). Combined ratio for alle selskapene var 115,1 i 1. halvår 2000, mens tilsvarende tall for 1. halvår 1999 var 114,6. Endringen i combined ratio kommer som følge av en vekst i skadeprocenten på 1,7 prosentpoeng og et fall i kostnadsprocenten på 1,1 prosentpoeng. For 2. kvartal isolert var combined ratio 108,0 i 2000, mot 115,1 i 1999. I forhold til selskapenes uttalte målsettinger ligger combined ratio på et høyt nivå, men den negative utviklingen kan synes å ha snudd i løpet av 1. halvår.

Tabell 5.2.3 Combined ratio i ulike grupper norske skadeforsikringsselskaper

	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Gjensidige sjøfors. selsk.	Øvrige gjensidige	Kreditt-forsikring
1. halvår 2000	115,8 %	75,7 %	163,5 %	131,3 %	108,4 %	130,7 %
1. halvår 1999	115,8 %	60,6 %	168,9 %	131,6 %	117,0 %	117,0 %

Selv om combined ratio i 1. halvår under ett var relativt uendret i forhold til 1999, var det en ujevn utvikling mellom de enkelte gruppene. Selskaper i konsern, som utgjør den dominerende gruppen av selskaper, opplevde imidlertid at combined ratio lå på samme nivå som i fjor.

Til tross for svake finansinntekter i 1. halvår unngikk majoriteten av selskapene negative resultater. Av utvalget på 47 selskaper var det 13 som viste et negativt resultat av ordinær drift.

Skadeforsikringskonsernene

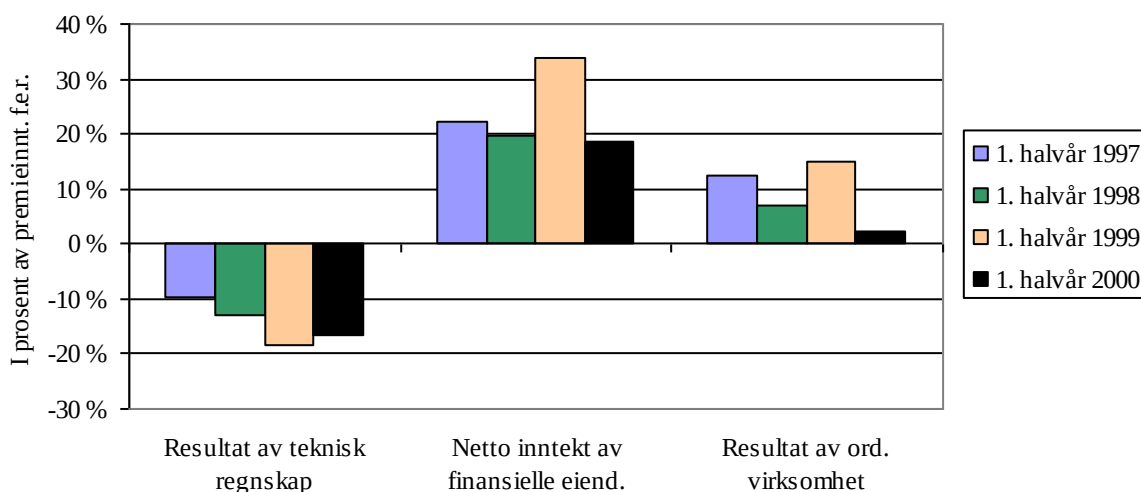
Skadeforsikringsmarkedet blir dominert av de fire største enhetene: If Skadeforsikring, Gjensidige Forsikringsgruppen, Vesta Skadekonsern og Vår Skadeforsikring. Den videre fremstillingen av skadekonsernernes resultater vil omhandle de tre sistnevnte konsernene.

Tabell 5.2.4 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kroner)	1. halvår 2000	1. halvår 1999	Endring
Premieinntekter f.e.r.	6 182	6 129	0,9 %
Erstatningskostnader f.e.r.	5 465	5 387	1,4 %
Driftskostnader f.e.r.	1 695	1 706	-0,6 %
Teknisk resultat	- 204	-531	
Netto finansinntekter	1 110	2 063	
Allokert investeringsavkastning	820	603	
Andre inntekter/kostnader	47	0	
Resultat av ord. virksomhet	133	928	

Samlet hadde de tre konsernene premieinntekter (f.e.r.) på 6 182 mill. kroner i 1. halvår 2000. Dette er en økning på 0,9 prosent i forhold til 1. halvår 1999. Erstatningene viste en noe høyere vekst, med 1,4 prosent. Dermed ble skadeprocenten 88,4, mens den var 87,9 i 1. halvår 1999. Driftskostnadene falt med 0,6 prosent, hvilket bidro til at kostnadsprocenten falt med 0,4 prosentpoeng til 27,4. Combined ratio for de tre konsernene var 115,8. Netto finansinntekter falt med 46,2 prosent i forhold til 1. halvår 1999, og bidro dermed til at resultatet av ordinær virksomhet kun ble 133 mill. kroner, mot 928 mill. kroner i 1999.

Figur 5.2.1 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

I Resultat av teknisk regnskap er Allokert investeringsavkastning trukket ut. Netto inntekt av finansielle eiend. inkluderer Andre inntekter/kostnader.

Resultat av teknisk regnskap var fortsatt negativt i 1. halvår, men viste en fremgang i forhold til samme periode i 1999. Skadeprosenten for de tre konsernene samlet viste en økning på et halvt prosentpoeng til 88,4. Årsaken til den høye skadeprosenten det siste året har i hovedsak vært utviklingen innen brann-, motorvogn- og yrkesskadeforsikringer. Selskapene har varslet betydelige premieøkninger innenfor disse bransjene, både overfor Kredittilsynet og i media. Forfalt bruttopremie har steget med 6,2 prosent sammenlignet med 1. halvår 1999. På grunn av periodiseringseffekter knyttet til økning i avsetning for ikke opptjent premie, samt høyere gjenforsikringsandel, ble veksten i premieinntekter for egen regning kun 0,9 prosent. Korrigert for porteføljeoverføringer ville veksten i forfalt bruttopremie vært ca. 10,6 prosent, mens veksten i premieinntekter for egen regning ville vært ca. 4,5 prosent. Dermed kan det se ut som om de annonserte premieøkningene er i ferd med å få et visst gjennomslag i selskapenes resultater.

Ved å se på utviklingen i 2. kvartal isolert, fremstår et klarere bilde av at utviklingen med stadig svakere tekniske resultater ikke lenger gjør seg gjeldende. Skadeprosenten i 2. kvartal var 81,4. Dette indikerer en klar nedgang i forhold til 1. kvartal, hvor resultatene var meget svake med en skadeprosent på hele 94,9. Riktignok er skadeprosenten normalt lavere i 2. kvartal enn i 1. kvartal, men differansen vil vanligvis være betydelig lavere enn i dette tilfellet.

Kostnadsprosenten for de tre konsernene viste en reduksjon med 0,4 prosentpoeng til 27,4. Denne reduksjonen kommer som følge av nedgang i driftskostnadene og økning i premieinntektene.

Tabell 5.2.5 Combined ratio for de tre skadekonsernene i 1. halvår 1997-2000

	Skadeprosent i 1. halvår				Driftskostnadsprosent i 1. halvår				Combined ratio i 1. halvår			
	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000	1997	1998	1999	2000
Tre skadekonsern	81,1	83,9	87,9	88,4	27,3	27,0	27,8	27,4	108,4	110,9	115,7	115,8

Balanseutvikling

Den samlede forvaltningskapital for de tre konsernene var 38,2 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2000. Dette er en økning på 5,0 prosent fra året før. Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde 19,6 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er 0,2 prosentpoeng lavere enn ett år tidligere. Plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler har i samme periode økt med 8,9 prosentpoeng, og utgjorde 34,1 prosent av forvaltningskapitalen ved utløpet av 1. halvår.

Tabell 5.2.6 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen, tre skadekonsern

(Tall i %)	30.06.2000	30.06.1999
Bygninger og faste eiendommer	7,5	7,6
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	19,6	19,8
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	34,1	25,2
Utlån	1,6	7,3
Forvaltningskapital	38 204	36 374

Tendensen mot stadig høyere utenlandsandel i aksjebeholdningen fortsetter. For obligasjoner og sertifikater er det ingen entydig trend mot høyere utenlandsandel.

Tabell 5.2.7 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i %)	30.06.1998	30.06.1999	30.06.2000
Aksjer (omløpsmidler)	36,4	52,6	60,6
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	21,7	31,7	31,6

Ved utgangen av 1. halvår tilfredsstilte alle konsernene minstekravene til forsikringstekniske avsetninger. Totale avsetninger var 23,5 mrd. kroner, hvilket innebærer en økning på 1,2 prosent i forhold til samme tidspunkt i fjor. I samme periode har dekningsprosenten falt fra 113,8 til 109,2.

Alle konsernene tilfredsstilte kravene til kapitaldekning. Samlet ansvarlig kapital har økt med 18,8 prosent, og utgjorde 8,9 mrd. kroner ved utgangen av 1. halvår 2000.